

ЕКОНОМІЧНЕ СТИМУЛЮВАННЯ РАЦІОНАЛЬНОГО ВИКОРИСТАННЯ ТА ОХОРОНИ ЗЕМЕЛЬ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОГО ПРИЗНАЧЕННЯ

Бойченко Р.В., аспірант кафедри «Землепорядкування та кадастру»
Науковий керівник: к.е.н., доц. Кузін Н.В.

В даний час існує багато невирішених проблем законодавчого та нормативного характеру, пов'язаних із екологічнобезпечним використанням земель сільськогосподарського призначення, які потребують державного втручання. Оскільки покращення використання земель з екологічної та економічної позиції є важливою проблемою регулювання земельних відносин з боку держави, то методи державного регулювання повинні зводитися до покращення якості земель за рахунок раціонального використання і охорони земель у напрямі максимального залучення до господарського обігу продуктивних земель та їх ефективного використання за основним цільовим призначенням, створення найсприятливіших умов для високої продуктивності сільськогосподарських угідь при обов'язковому дотриманні екологічних вимог.

У сучасному розумінні економічно-доцільне землекористування, що базується на екологічних засадах, тісно пов'язане із запровадженням процесів стимулювання раціонального використання земельних ресурсів. Найважливішою передумовою ефективного використання економічних методів стимулювання землеохоронної діяльності є те, що результат негативного впливу природних та антропогенних факторів тягне за собою економічні наслідки

Основи економічного стимулювання раціонального використання та охорони земель на сучасному етапі базуються на положеннях Земельного, Податкового кодексів України та інших нормативних актів. Так, у статті 205 Земельного кодексу України закріплено зміст економічного стимулювання раціонального використання та охорони земель, яке передбачає:

- а) надання податкових і кредитних пільг суб'єктам, які здійснюють за власні кошти заходи, передбачені загальнодержавними та регіональними програмами використання і охорони земель;
- б) виділення коштів з державного або місцевого бюджету особам для відновлення попереднього стану земель, порушених не з їх вини;
- в) звільнення від плати за земельні ділянки, що перебувають у стадії сільськогосподарського освоєння або поліпшення їх стану згідно з державними та регіональними програмами;
- г) компенсацію з бюджетних коштів зниження доходу власників землі та землекористувачів унаслідок тимчасової консервації деградованих і малопродуктивних земель, що стали такими не з їх вини.

Сутність стимулювання раціонального використання та охорони земель в економічному аспекті можна тлумачити як підвищення рівня зацікавленості власників землі та землекористувачів щодо збереження та відновлення продуктивного потенціалу, захисту земель від негативного впливу виробничої діяльності суб'єктів господарювання з метою досягнення більшого ефекту при виробництві сільськогосподарської продукції.

Ефективність економічного механізму регулювання раціонального сільськогосподарського землекористування залежатиме від того, наскільки об'єктивно буде визначено екологічну політику суб'єкта господарювання, тобто його зацікавленості в здійсненні заходів спрямованих на охорона та відтворення родючості ґрунтів, ведення господарської діяльності з урахуванням екологічних вимог.

Зважаючи на вище зазначене, економічне стимулювання раціонального використання і охорони земель має здійснюватися шляхом:

- заохочення за поліпшення якості земель, підвищення родючості ґрунтів і виробництво екологічної продукції;
- надання коштів державного або місцевого бюджету для відновлення земель, порушених не з вини суб'єкта господарювання;
- надання пільгових кредитів, які здійснюють заходи, спрямовані на раціональне використання і охорону земель;
- часткова компенсація з коштів бюджету, зниження доходу внаслідок тимчасової консервації земель, порушених не з вини суб'єкта господарювання;
- звільнення від плати за земельні ділянки, що перебувають на стадії сільськогосподарського освоєння або поліпшення їх стану у період, передбачений проектом проведення робіт.

Отже, основною метою економічного стимулювання раціонального використання і охорони земель є створення високоефективного землеволодіння, всебічна охорона та відтворення родючості ґрунтів, формування екологічно збалансованого та економічно ефективного землекористування сільськогосподарських підприємств.